

Novembar 2020.

Provođenje ZELENE AGENDE

za Zapadni Balkan

5 GLAVNIH OBLASTI

- Dekarbonizacija: klima, energija, mobilnost
- Kružna ekonomija
- Borba protiv zagađenja: zraka, vode i tla
- Održiva ruralna područja i sistemi hrane
- Biodiverzitet: zaštita i obnavljanje ekosistema

#ZelenaAgenda
#ZapadniBalkan

Zelena agenda za Zapadni Balkan je nova strategija za rast ove regije, kojom se prelazi sa tradicionalnog ekonomskog modela na održivu ekonomiju, u skladu sa Evropskim zelenim planom. Ugrađena je u Ekonomski i investicijski plan, koji ima istinski transformacijski potencijal i cilj da potakne dugoročni oporavak Zapadnog Balkana i ekonomsko približavanje ovih zemalja sa EU. Ovaj Plan će biti podržan zelenom i digitalnom tranzicijom.

Agenda daje **konkretne preporuke** za:

- Usklađivanje regije sa ambicijom EU da Evropa postane **karbonsko-neutralan** kontinent do 2050.
- Otključavanje potencijala **kružne ekonomije**,
- Borbu protiv **zagađenja zraka, vode i tla**,
- Promovisanje **održivih metoda proizvodnje hrane i snabdijevanja hranom**, i
- Korištenje **ogromnog turističkog potencijala** regije, sa fokusom na zaštitu biodiverziteta i obnavljanje ekosistema.

EU će finansijski podržati provođenje ambiciozne Zelene agende kroz Instrument prepristupne pomoći (IPAIII)*. U tom smislu, Investicioni okvir za Zapadni Balkan, Evropski fond za održivi razvoj Plus (EFOR+) i drugi instrumenti biće glavni mehanizmi provođenja.

* Finansiranje kroz IPA III uslovljeno je usvajanjem narednog Višegodišnjeg finansijskog okvira za 2021-2027.

01

Čišćenje izvora energije, zaštita klime

- > Zapadni Balkan je regija koja je teško pogođena klimatskim promjenama. To zahtjeva smanjenje emisija stakleničkog gasa i povećanje otpornosti na uticaj klimatskih promjena.
- > Partneri iz Zapadnog Balkana biće podržani u usklađivanju sa novim Zakonom o klimatskim promjenama EU, Šemom EU o trgovanju emisijama, kao i smanjenju emisija CO₂ kroz određivanje kvota i mehanizama karbonskih cijena.
- > U regiji koja veoma zavisi od uglja, prelazak ka čistijim i obnovljivim izvorima energije je obavezan. EU će podržati ovu tranziciju.
- > EU će podržati partnere iz Zapadnog Balkana u povećanju njihovih željezničkih kapaciteta, kao i u korištenju okolišno-prihvatljivijih načina transporta, uključujući i u urbanim područjima, kao i rješenja “pametne mobilnosti”.

Prelazak na kružnu ekonomiju

- > Prelazak na potpunu kružnu ekonomiju je ključan za EU i partnere iz Zapadnog Balkana kako bi se ostvarila zelena tranzicija.
- > EU će podržati partnere iz Zapadnog Balkana u razvoju strategija za poboljšanje održivosti proizvodnje sirovina, sprečavanje, smanjenje, recikliranje i upravljanje otpadom, uzimajući u obzir cijeli životni ciklus proizvoda.
- > EU će finansiranjem takođe podržati razvoj regionalnog sporazuma o sprečavanju zagađenja plastikom, naročito otpada u moru.

02

03

Čišćenje zraka, vode i tla od zagađenja

- > Zagađenje zraka na Zapadnom Balkanu je jedno od najvećih u Evropi i kao takvo utiče direktno na zdravlje građana.
- > EU će pomoći regiji pri usklađivanju sa standardima EU o kvaliteti zraka, vode i upravljanja otpadnim vodama. To obuhvata modernizaciju praćenja kvalitete zraka i vode, te ulaganja u upravljanje njihovom kvalitetom, promovišući ponovnu upotrebu vode u poljoprivredi.

Izgradnja održivih poljoprivrednih i prehrambenih sistema

- > Poljoprivreda i povezani sektori čine oko 10% BDP Zapadnog Balkana.
- > EU će povećati nastojanja da se podrži održivi razvoj ruralnih područja.
- > EU će pomoći poljoprivredno-prehrambenim sektorima u regiji da povećaju ispravnost i kvalitet hrane, smanje otpad, poboljšaju usklađenost sa standardima EU o ispravnosti hrane i dobrobiti životinja, te promovisati okolišno-prihvatljiv i organski uzgoj.

04

05

Zaštita biodiverziteta i ekosistema

- > Zapadni Balkan ima bogatstvo staništa i vrsta, koje je potrebno zaštititi za buduće generacije.
- > EU će podržati region u smislu razvoja i provođenja Akcionog plana za biodiverzitet za Zapadni Balkan do 2030. godine i Plana za obnavljanje šumskog potencijala. Istražiće se opcije za pokretanje Centra za informacije o biodiverzitetu Zapadnog Balkana.